

Zin-in-kleur (presentatie Anne-Marie 1 juni 2013)

Er is vandaag en in de weken die aan deze dag voorafgingen al veel gezegd en geschreven over ‘zin *in* kleur’ en de ‘zin *van* kleuren’. Bij dat laatste gaat het vooral om hun betekenis, hun verwijzingskracht. Ze roepen iets in ons op, verwijzen ons naar iets dat van doen heeft met ons vermogen tot verbeelding. Daarover, over kleuren als middel van verbeelding, wil ik twee opmerkingen maken naar aanleiding van het zojuist ontvangen boek van Anne-Marie. Daarbij denk ik, A-M., met veel genoegen terug aan de periode van je theologische studie, niet het minst aan de afronding daarvan, waarin jij je juist in de kracht van de liturgische verbeelding zo verdiept hebt.

1.

Het eerste waarop ik wil wijzen zijn de laatste woorden van de bijbel. Openbaring 21 beschrijft een visioen van het nieuwe Jeruzalem en een nieuwe tempel daarin. Visionaire verbeeldingskracht ten top. Kleuren spelen er een belangrijke rol in, en wel in heel ‘vloeiende’ tinten. Dat is extra interessant omdat in de voorafgaande hoofdstukken van dit nogal ruige apocalyptische boek de kleuren hard en bedreigend zijn: fel wit licht van de bliksemschichten, hard zwavelgeel van dreigende harnassen of de weinig goeds voorspellende kleur van het valse paard, dat de zwarte dood symboliseert. Heel anders nu de kleuren van de nieuwe stad zoals die ten slotte in de verbeelding opgeroepen wordt. In de fundamenteen schittert een oogverblindende kleurenpracht van twaalf edelstenen: jaspis, lazursteen, kornalijn, smaragd, sardonyx, sardion, chrysoliet, aquamarijn, topaas, turkoois, granaat en amethyst. Je kunt zeggen: zolang oorlog, rampen, catastrofes de aarde teisteren, is er geen plaats voor nuances van tinten. Maar de nieuwe stad, waar vrede heerst, creëert ruimte voor alle kleurschakeringen. Verbeelding op haar best!

2.

Dat brengt me bij het tweede. Aan het slot van mijn pas verschenen, beetje rare ‘Ik-boek’ gaat het ook weer over verbeelding, wat nader: over geloofsverbeelding. Ik citeer daar het gedicht van Ida Gerhardt dat zij zelf ‘Anamnesis’ noemde, met de aantekening: ‘Een kennis die teruggaat op voor-persoonlijke herinnering’. Voor mij symboliseert

het gedicht vooral de liturgische verbeelding: in taal, stilte en gebaren roepen we een werkelijkheid op die we op dat moment vieren. Velen zullen het wel kennen, ik houd het nu bij een korte omschrijving. De dichteres ziet in een weiland één van de trekvogels die in de lente uit Zuidelijke streken weer hier neerstrijken. Het gaat om de tureluur, ‘de vogel met de *rode poten*’. Mensen in het diepe Zuiden, in dit geval Egypte, hebben de vogelzwerm zien vertrekken – ook die Nijlvisser die nog nooit buiten zijn eigen biotoop geweest is, dat ook nooit zal doen. Toch heeft – nu citeer ik – deze Nijlvisser
het kenterend getij gespeurd en weet gehad
en niet gehad, van *kleuren* van een land
dat hij nooit zag: een groene uiterwaard,
de planten op een blauw bazalten krib,
de regenwolken waar het licht door breekt.

Dat is, lieve Anne-Marie, toch precies wat jij met je werk beoogt? In pastoraat en liturgie, maar niet het minst juist in je artistieke werk de kleuren oproepen van een land dat wij nooit zagen, maar waarvan in ons voorgoed een vermoeden is opgekomen – ‘neergedaald’ kun je ook zeggen.

Ik wens je toe dat ook dit boek dat vermoeden zal versterken!

[Teruggekomen eer hij werd verwacht,
over de bergen, uit het zuiderland
van akkerstroken en rimpelende Nijl:
de vogel met de rode poten, tureluur.
Ginds heeft, wanneer het oeverriet ontsteeg
het wielend roepen, in zijn ronde boot
van wilgenribben en huid de Nijlvisser
het kenterend getij gespeurd en weet gehad
en niet gehad, van kleuren van een land
dat hij nooit zag: een groene uiterwaard,
de planten op een blauw bazalten krib,
de regenwolken waar het licht door breekt.

Ida Gerhardt, Verzamelde gedichten I, 383, Amsterdam 1999]